

TABAKSKLISTEERSPUITEN.

Het had zeker zijn goede reden, dat een officier van gezondheid aan de Rijkskweekschool voor militaire geneeskundigen, de heer A. W. M. VAN HASSELT, zooals prof. VAN LEERSUM in het vorige nummer herinnert, tusschen de jaren 1845 en 1846 het nog niet overbodig achtte de voor- en nadeelen van tabaksklisteeren nog eens te overwegen. Menigeen van de leerlingen dier school vestigde zich toch later als genees- en heilkundige op het platteland en was alsdan onderworpen aan de instructiën voor dezen vastgesteld. In nagenoeg alle provinciën was daarin voorgeschreven, dat hij moest voorhanden hebben een tabaksklisteerspuit. In Friesland en Overijssel was daarbij een bepaald model aangegeven, namelijk volgens het voorschrift van „VAN GESSCHER” en in Gelderland maakte zij veel uit van „het kleine apparaat tot redding van „drenkelingen, hoedanige bij den kunstdraaijer PIETERSE te Rotterdam verkrijgbaar is”. Het was echter voor den heelmeeester in die provincie slechts noodig dit toestel voorhanden te hebben, „wanneer het ten koste der gemeente, waar „de Heelmeeester woonagtig is, niet is aangeschaft, en te zijnen gebruike „gesteld”.

Deze instructiën zijn tot aan het jaar 1866 van kracht gebleven en het was dus wel noodig de studenten bekend te maken waarvoor de verschillende voorwerpen dienden, die zij zich later misschien zouden moeten aanschaffen.

„Alle deze voorwerpen”, zoo luidde dikwijls het slot van zulk een instructie, „zullen te allen tijde schouwbaar moeten voorhanden zijn; hieronder wordt „verstaan, dat deze werktuigen altijd voorhanden moeten zijn, wanneer dezelve „bij visitatiën (door de provinciale commissie) worden gevraagd, en wel „zindelijk, glad en voor roest beveiligd”.

Bij de meeste plattelandsheelmeesters waren zulke tabaksklisteerspuiten dan ook weinige jaren geleden nog voorhanden.

Breda, 13 Mei 1911.

Dr. G. W. BRUINSMAN.

KRUKSKOLIOSE.

Zeer geachte redactie,

Mag ik naar aanleiding van de studie van collega JONGES over krukskoliose, in het *Tijdschrift* van 29 April j.l. dat ik eerst heden las, de volgende opmerking maken:

JONGES schrijft bldz. 1540: „Als KLAUS beweert, dat er linkszijdige skoliose van de laatste lendenwervels bestaat, dan geschiedt zulks enkel, wijl deze wervels aan de linkerzijde het hoogst zijn. Linkszijdige skoliose nu is een zijwaartsche *verplaatsing* 1) van den wervel naar links”. In de skoliose-literatuur echter (zie o. a. SCHULTHEISZ in JOACHIMSTHAL'S handboek I bldz. 614 en HOFFA in zijn leerboek Ve druk bldz. 329) wordt onder linkszijdige skoliose een zijdelingsche linksconvexe verkromming der wervelkolom (of van een gedeelte) verstaan zonder onderscheid of de wervels, die de kromming vormen, links of rechts van de loodlijn liggen, die van uit het midden van den bovensten sacraalwervel kan getrokken worden. Volgens deze definitie bestaat dus wel degelijk een linkszijdige skoliose der laatste lendenwervels in het bovenaangehaalde geval.

1) Cursiveering van mij.